

KK

Kodeks karny

teksty ustaw
wydanie 15

KK

Kodeks karny

teksty ustaw

stan prawny na 11 września 2024 r.

wydanie 15

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 11 września 2024 r.

Wydawca
Małgorzata Stańczak

Redaktor prowadzący
Katarzyna Gierłowska

Tytuły umieszczone nad jednostkami redakcyjnymi i wyróżnione tekstem pogrubionym pochodzą od wydawnictwa i nie są częścią aktu normatywnego.

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2024

ISBN 978-83-8390-003-2
15. wydanie

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. +48 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny	7
CZĘŚĆ OGÓLNA	9
Rozdział I. Zasady odpowiedzialności karnej	9
Rozdział II. Formy popełnienia przestępstwa	13
Rozdział III. Wyłączenie odpowiedzialności karnej	16
Rozdział IV. Kary	18
Rozdział V. Środki karne	21
Rozdział Va. Przepadek i środki kompensacyjne	30
Rozdział VI. Zasady wymiaru kary i środków karnych	35
Rozdział VII. Powrót do przestępstwa	42
Rozdział VIII. Środki związane z poddaniem sprawcy próbie	44
Rozdział IX. Zbieg przestępstw oraz łączenie kar i środków karnych	52
Rozdział X. Środki zabezpieczające	56
Rozdział XI. Przedawnienie	59
Rozdział XII. Zatarcie skazania	62
Rozdział XIII. Odpowiedzialność za przestępstwa popełnione za granicą	63
Rozdział XIV. Objaśnienie wyrażeń ustawowych	67
Rozdział XV. Stosunek do ustaw szczególnych	72
CZĘŚĆ SZCZEGÓLNA	72

Rozdział XVI. Przepęstwa przeciwko pokojowi, ludzkości oraz przepęstwa wojenne	72
Rozdział XVII. Przepęstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej	77
Rozdział XVIII. Przepęstwa przeciwko obronności	82
Rozdział XIX. Przepęstwa przeciwko życiu i zdrowiu	85
Rozdział XX. Przepęstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu	90
Rozdział XXI. Przepęstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	94
Rozdział XXII. Przepęstwa przeciwko środowisku	98
Rozdział XXIII. Przepęstwa przeciwko wolności	102
Rozdział XXIV. Przepęstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania	105
Rozdział XXV. Przepęstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	106
Rozdział XXVI. Przepęstwa przeciwko rodzinie i opiece	111
Rozdział XXVII. Przepęstwa przeciwko czci i nietykalności cielesnej	113
Rozdział XXVIII. Przepęstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową	115
Rozdział XXIX. Przepęstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego	117
Rozdział XXX. Przepęstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości	124
Rozdział XXXI. Przepęstwa przeciwko wyborom i referendum	131
Rozdział XXXII. Przepęstwa przeciwko porządkowi publicznemu	133
Rozdział XXXIII. Przepęstwa przeciwko ochronie informacji	139
Rozdział XXXIV. Przepęstwa przeciwko wiarygodności dokumentów	142
Rozdział XXXV. Przepęstwa przeciwko mieniu	146
Rozdział XXXVI. Przepęstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu i interesom majątkowym w obrocie cywilnoprawnym	152

Rozdział XXXVII. Przepisy przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi	161
CZĘŚĆ WOJSKOWA	163
Rozdział XXXVIII. Przepisy ogólne dotyczące żołnierzy	163
Rozdział XXXIX. Przepisy przeciwko obowiązkowi pełnienia służby wojskowej	168
Rozdział XL. Przepisy przeciwko zasadom dyscypliny wojskowej	170
Rozdział XLI. Przepisy przeciwko zasadom postępowania z podwładnymi	172
Rozdział XLII. Przepisy przeciwko zasadom obchodzenia się z uzbrojeniem i uzbrojonym sprzętem wojskowym	173
Rozdział XLIII. Przepisy przeciwko zasadom pełnienia służby	173
Rozdział XLIV. Przepisy przeciwko mieniu wojskowemu	174
Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Przepisy wprowadzające	
Kodeks karny	177
Rozdział I. Przepisy ogólne	179
Rozdział II. Przepisy karne	198
Rozdział III. Zmiany w przepisach obowiązujących	199
Rozdział IV. Przepisy przejściowe i końcowe	199
Skorowidz przedmiotowy do Kodeksu karnego	203

USTAWA

z dnia 6 czerwca 1997 r.

KODEKS KARNY¹

(tekst jedn. Dz.U. z 2024 r. poz. 17; zm. Dz.U. z 2024 r. poz. 1228)

---

¹ Niniejsza ustawa w zakresie swojej regulacji realizuje postanowienia:

1) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1673 z 23 października 2018 r. w sprawie zwalczania prania pieniędzy za pomocą środków prawnokarnych (Dz.Urz. UE L 284 z 12.11.2018, s. 22);

2) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/713 z 17 kwietnia 2019 r. w sprawie zwalczania fałszowania i oszustw związanych z bezgotówkowymi środkami płatniczymi, zastępującej decyzję ramową Rady 2001/413/WSiSW (Dz.Urz. UE L 123 z 10.05.2019, s. 18);

3) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE z 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępującej decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW (Dz.Urz. UE L 335 z 17.12.2011, s. 1 oraz Dz.Urz. UE L 18 z 21.01.2012, s. 7).

CZĘŚĆ OGÓLNA

Rozdział I

Zasady odpowiedzialności karnej

Struktura przestępstwa. Warunki odpowiedzialności

Art. 1. § 1. Odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto popełnia czyn zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia.

§ 2. Nie stanowi przestępstwa czyn zabroniony, którego społeczna szkodliwość jest znikoma.

§ 3. Nie popełnia przestępstwa sprawca czynu zabronionego, jeżeli nie można mu przypisać winy w czasie czynu.

Przestępstwa skutkowe z zaniechania

Art. 2. Odpowiedzialności karnej za przestępstwo skutkowe popełnione przez zaniechanie podlega ten tylko, na kim ciążył prawny, szczególny obowiązek zapobiegnięcia skutkowi.

Zasada humanitaryzmu

Art. 3. Kary oraz inne środki przewidziane w tym kodeksie stosuje się z uwzględnieniem zasad humanitaryzmu, w szczególności z poszanowaniem godności człowieka.

Zasady stosowania ustawy karnej

Art. 4. § 1. Jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy.

§ 2. Jeżeli według nowej ustawy za czyn objęty wyrokiem nie można orzec kary w wysokości kary orzeczonej, wymierzoną karę obniża się do wysokości najsurowszej kary możliwej do orzeczenia na podstawie nowej ustawy.

§ 3. Jeżeli według nowej ustawy czyn objęty wyrokiem nie jest już zagrożony karą pozbawienia wolności, wymierzoną karę pozbawienia wolności podlegającą wykonaniu zamienia się na grzywnę albo karę ograniczenia wolności, przyjmując że jeden miesiąc pozbawienia wolności równa się 60 stawkom dziennym grzywny albo 2 miesiącom ograniczenia wolności.

§ 4. Jeżeli według nowej ustawy czyn objęty wyrokiem nie jest już zabroniony pod groźbą kary, skazanie ulega zatarciu z mocy prawa.

Zasada terytorialności

Art. 5. Ustawę karną polską stosuje się do sprawcy, który popełnił czyn zabroniony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak również na polskim statku wodnym lub powietrznym, chyba że umowa międzynarodowa, której Rzeczpospolita Polska jest stroną, stanowi inaczej.

Czas i miejsce popełnienia czynu zabronionego

Art. 6. § 1. Czyn zabroniony uważa się za popełniony w czasie, w którym sprawca działał lub zaniechał działania, do którego był obowiązany.

§ 2. Czyn zabroniony uważa się za popełniony w miejscu, w którym sprawca działał lub zaniechał działania, do którego był obowiązany, albo gdzie skutek stanowiący znamię czynu zabronionego nastąpił lub według zamiaru sprawcy miał nastąpić.

Kwalifikacja przestępstw. Zbrodnia i występki

Art. 7. § 1. Przestępstwo jest zbrodnią albo występkiem.

§ 2. Zbrodnią jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 albo karą surowszą.

§ 3. Występkiem jest czyn zabroniony zagrożony grzywną powyżej 30 stawek dziennych albo powyżej 5000 złotych, karą ograniczenia wolności przekraczającą miesiąc albo karą pozbawienia wolności przekraczającą miesiąc.

Zasada ustalania strony podmiotowej

Art. 8. Zbrodnię można popełnić tylko umyślnie; występkiem można popełnić także nieumyślnie, jeżeli ustawa tak stanowi.

Strona podmiotowa czynu. Umyślność i nieumyślność

Art. 9. § 1. Czyn zabroniony popełniony jest umyślnie, jeżeli sprawca ma zamiar jego popełnienia, to jest chce go popełnić albo przewidując możliwość jego popełnienia, na to się godzi.

§ 2. Czyn zabroniony popełniony jest nieumyślnie, jeżeli sprawca nie mając zamiaru jego popełnienia, popełnia go jednak na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że możliwość popełnienia tego czynu przewidywał albo mógł przewidzieć.

§ 3. Sprawca ponosi surowszą odpowiedzialność, którą ustawa uzależnia od określonego następstwa czynu zabronionego, jeżeli następstwo to przewidywał albo mógł przewidzieć.

Zdolność wiekowa odpowiedzialności karnej

Art. 10. § 1. Na zasadach określonych w tym kodeksie odpowiada ten, kto popełnia czyn zabroniony po ukończeniu 17 lat.

§ 2. Nieletni, który po ukończeniu 15 lat dopuszcza się czynu zabronionego określonego w art. 134, art. 148 § 1, 2 lub 3, art. 156 § 1 lub 3, art. 163 § 1 lub 3, art. 166, art. 173 § 1 lub 3, art. 197 § 1, 3, 4 lub 5, art. 223 § 2, art. 252 § 1 lub 2 oraz w art. 280, może odpowiadać na zasadach określonych w tym kodeksie, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają, a w szczególności, jeżeli poprzednio stosowane środki wychowawcze lub poprawcze okazały się bezskuteczne.

§ 2.² Nieletni, który po ukończeniu 15 lat dopuszcza się czynu zabronionego określonego w art. 134, art. 148 § 1, 2 lub 3, art. 156 § 1 lub 3, art. 163 § 1 lub 3, art. 166, art. 173 § 1 lub 3, art. 197 § 1, 1a, 3, 4 lub 5, art. 223 § 2, art. 252 § 1

---

² Art. 10 § 2 zmieniony przez art. 1 pkt 1 ustawy z 28 czerwca 2024 r. (Dz.U. poz. 1228) zmieniającej nin. ustawę z dniem 13 lutego 2025 r.

lub 2 oraz w art. 280, może odpowiadać na zasadach określonych w tym kodeksie, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają, a w szczególności, jeżeli poprzednio stosowane środki wychowawcze lub poprawcze okazały się bezskuteczne.

§ 2a. Nieletni, który po ukończeniu 14 lat, a przed ukończeniem 15 lat, dopuszcza się czynu zabronionego określonego w art. 148 § 2 lub 3, może odpowiadać na zasadach określonych w tym kodeksie, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają oraz zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że stosowanie środków wychowawczych lub poprawczych nie jest w stanie zapewnić resocjalizacji nieletniego.

§ 3. W wypadku określonym w § 2 orzeczona kara nie może przekroczyć dwóch trzecich górnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego za przypisane sprawie przestępstwo, które nie jest zagrożone karą dożywotniego pozbawienia wolności. W wypadkach określonych w § 2 i 2a sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

§ 4. W stosunku do sprawcy, który popełnił występki po ukończeniu lat 17, lecz przed ukończeniem lat 18, sąd zamiast kary stosuje środki wychowawcze, lecznicze albo poprawcze przewidziane dla nieletnich, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają.

Jedność czynu. Zbieg przepisów ustawy

Art. 11. § 1. Ten sam czyn może stanowić tylko jedno przestępstwo.

§ 2. Jeżeli czyn wyczerpuje znamiona określone w dwóch albo więcej przepisach ustawy karnej, sąd skazuje za jedno przestępstwo na podstawie wszystkich zbiegających się przepisów.

§ 3. W wypadku określonym w § 2 sąd wymierza karę na podstawie przepisu przewidującego karę najsurowszą, co nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu innych środków przewidzianych w ustawie na podstawie wszystkich zbiegających się przepisów.

Czyn ciągły

Art. 12. § 1. Dwa lub więcej zachowań, podjętych w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, uważa się za jeden czyn zabro-

niony; jeżeli przedmiotem zamachu jest dobro osobiste, warunkiem uznania wielości zachowań za jeden czyn zabroniony jest tożsamość pokrzywdzonego.

§ 2. Odpowiada jak za jeden czyn zabroniony wyczerpujący znamiona przestępstwa ten, kto w krótkich odstępach czasu, przy wykorzystaniu tej samej albo takiej samej sposobności lub w podobny sposób popełnia dwa lub więcej umyślnych wykroczeń przeciwko mieniu, jeżeli łączna wartość mienia uzasadnia odpowiedzialność za przestępstwo.

Rozdział II

Formy popełnienia przestępstwa

Usiłowanie. Udolność i nieudolność

Art. 13. § 1. Odpowiada za usiłowanie, kto w zamiarze popełnienia czynu zabronionego swoim zachowaniem bezpośrednio zmierza do jego dokonania, które jednak nie następuje.

§ 2. Usiłowanie zachodzi także wtedy, gdy sprawca nie uświadamia sobie, że dokonanie jest niemożliwe ze względu na brak przedmiotu nadającego się do popełnienia na nim czynu zabronionego lub ze względu na użycie środka nie nadającego się do popełnienia czynu zabronionego.

Wymiar kary za usiłowanie

Art. 14. § 1. Sąd wymierza karę za usiłowanie w granicach zagrożenia przewidzianego dla danego przestępstwa.

§ 2. W wypadku określonym w art. 13 § 2 sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia.

Bezkarność usiłowania. Czynny żal

Art. 15. § 1. Nie podlega karze za usiłowanie, kto dobrowolnie odstąpił od dokonania lub zapobiegł skutkowi stanowiącemu znamię czynu zabronionego.

§ 2. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary w stosunku do sprawcy, który dobrowolnie starał się zapobiec skutkowi stanowiącemu znamię czynu zabronionego.

Najnowsze, 15. wydanie książki zawiera ujednolicony tekst ustawy, uwzględniający m.in. ostatnie zmiany wynikające z ustawy z 28 czerwca 2024 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw.

W publikacji zamieszczono skorowidz przedmiotowy ułatwiający odnalezienie poszczególnych instytucji, a zaakcentowane tłem tytuły nad artykułami Kodeksu karnego objaśniają ich sens.

Zmiany wchodzące w życie po 11 września 2024 r. oznaczono tekstem pochyłym (*kursywą*).

Książka jest przeznaczona dla osób, którym niezbędna jest znajomość przepisów z zakresu prawa karnego materialnego, a także studentów.

14,90 ZŁ (W TYM 5% VAT)

ISBN 978-83-8390-003-2

9 788383 900032

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: +48 801 044 545

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

9 788383 900032 W15P01